

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

60410200 – Buxgalteriya hisobi bakalavriat ta’lim yo‘nalishining

MALAKA TALABLARI

Toshkent-2024

ISHLAB CHIQLIGAN VA KIRITILGAN:

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024-yil "25" iyun dagi 218 – sonli buyrug'i bilan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari "Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	Umumiy tavsifi.....	4
1.1.	Qo‘llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabining qo‘llanilishi.....	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatining sohalari	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	4
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarining turlari	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalari.....	5
2.	Kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar	7
3.	Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar	7
4.	Fanlar katalogining tuzilishi	8
	Bibliografik ma’lumotlar	9
	Kelishuv varag‘i.....	10

1. Umumiy tavsifi

60410200 – Buxgalteriya hisobi ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi, kechki, sirtqi va masofaviy shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi (Oliy harbiy ta'lim muassasalari bundan mustasno). Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi.

1.1.1. 60410200 – Buxgalteriya hisobi ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi 60410100 – Buxgalteriya hisobi ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va o'quv dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim muassasasining talabalari;

bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

“Biznes va boshqaruv” ta'lim sohasiga oid yo'nalish bo'lib, u Davlat hokimiyati va boshqaruv organlari, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tgan yuridik shaxslar faoliyatining barcha shakllari, ularni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish istiqbollarini belgilash bo'yicha iqtisodiy, tashkiliy va moliyaviy masalalar yechimlarini, ya'ni likvidlilik va to'lov qobiliyatini ta'minlash bilan bog'liq kompleks masalalar majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.

davlat va nodavlat tashkilot, korxonalar va muassasalar, kompaniyalar (firmalar), ishlab chiqarish birlashmalari va boshqalar;

iqtisodiyotning turli soha va tarmoqlarida tashkilot, korxonalar va muassasalar

samaradorligi va natijadorligini oshirish jarayonlari;

O'zbekiston Respublikasi hududida hamda undan tashqarida joylashgan sho'ba korxonalar, vakolokxonalar, filiallar va boshqa tarkibiy bo'limlarida qonun hujjatlarida belgilangan tartibda hisob yuritish jarayonlari majmuasi;

davlat hokimiyati va boshqaruv organlari, vazirliklar, davlatning maqsadli jamg'armalari, agentliklar va idoralar, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalari va boshqalar;

ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlari.

60410200 – Buxgalteriya hisobi bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bitiruvchilar pedagogik qayta tayyorlashdan o'tgan taqdirda, professional ta'lim muassasalarida ta'limning vakolatli boshqaruv organlari tomonidan aniqlanadigan umumkasbiy va ixtisoslik fanlarini o'qitish bo'yicha pedagogik faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'ladi.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari:

- *ilmiy-tadqiqot;*
- *tashkiliy-boshqaruv;*
- *axborot-tahliliy faoliyat;*
- *hisob, tahlil va nazorat faoliyati;*
- *tadbirkorlik.*

1.2.4. Kasbiy vazifalari.

60410200 – Buxgalteriya hisobi ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq, bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni samarali bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

ilmiy-tadqiqot institutlari va markazlarda tarmoqlar va sohalarni zamonaviy boshqarish usullari bo'yicha ilmiy tadqiqot ishlarini amalga oshirishda qatnashish;

xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni buxgalteriya hisobining milliy standartlari va moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini joriy qilish, buxgalteriya hisobini mazkur standartlar talablari asosida yuritishga bag'ishlangan mamlakatdagi va xorijiy davlatlardagi fan-texnika yutuqlari, maxsus adabiyotlar va boshqa ilmiy-texnik axborotlarni o'rganish va tizimlashtirish;

tarmoqlar va sohalarda auditning xalqaro standartlari talablari asosida nazoratni ta'minlash borasidagi muammoli mavzular bo'yicha axborotlarni yig'ish, qayta ishlash, tahlil qilish va tizimlashtirish ishlarini amalga oshirish;

ilmiy-tadqiqot mavzusi doirasida ilmiy-amaliy ma'lumotlarni yig'ish, tahlil qilish va ularni tizimlashtirish;

internet tarmog'ida eng yangi ilmiy yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish;

ilmiy tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;

tadqiqot natijalari va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

buxgalteriya hisobi xizmati, audit va nazorat tizimida belgilangan qonunchilikka ko'ra boshqaruv tartibini bilish;

buxgalteriya hisobi xizmatini zamonaviy iqtisodiy bilimlar hamda sohaga oid xalqaro standartlarni qo'llash asosida tashkil etish va boshqarish;

buxgalteriya hisobi xizmati, audit va auditorlik tizimida boshqaruv va xodimlarni boshqarish strategiyalarini bilishi va amaliyotda qo'llay olish;

buxgalteriya xizmati faoliyatini tashkil etishdagi muammolarning yechimlarini amaliyotga tadbiq etish;

buxgalteriya hisobi xizmatini ko'rsatish bo'yicha ish rejasini tuzish, bajarish, nazorat qilish va amalga oshirgan ishining natijalarini baholash;

buxgalteriya hisobi xizmati va audit sohasini milliy va xalqaro standartlar talablariga mos rivojlanib borishini ta'minlash borasida ishlarni amalga oshirish;

bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirgan ishining natijalarini baholash.

Axborot-tahliliy faoliyatida:

tashkilot mablag'laridan samarali foydalanish, ularni nazorat qilish bo'yicha boshqaruv qarorlarini qabul qilishda ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va tahlil qilish;

buxgalteriya hisobi xizmati va audit faoliyatni rejalashtirish va monitoring qilish uchun ma'lumot to'plash, tashkilotning ichki nazorat tizimini yaratish va uning samarali ishlashini ta'minlash;

qaror qabul qilish, faoliyatni rejalashtirish va boshqarish uchun ma'lumot to'plash, tashkilotning ichki axborot tizimini yaratish va uning ishlashini boshqarish;

tashkilotning ichki hujjat aylanishi tizimini ishlab chiqish va boshqarish, tashkilotlar faoliyatining turli ko'rsatkichlari bo'yicha ma'lumotlar bazasini yuritish;

tashkilot hujjatlashtirish va hujjatlar aylanishini raqamlashtirish, turli ko'rsatkichlari bo'yicha ma'lumotlar bazasini shakllantirish;

tashkilot investitsiyalari samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash.

Hisob, tahlil va nazorat faoliyati:

buxgalteriya hisobi sohasidagi ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tahlil qilish usullarini bilish;

hisob ma'lumotlarini qilish va umumlashtirish;

buxgalteriya hisobi tizimi faoliyatining xalqaro amaliyot mezonlari, me'yorlari va talablari asosida tahlil qilish;

buxgalteriya hisobi tizimidagi ko'rsatkichlar dinamikasi va o'zgarish tendensiyalarini tahlil qilish;

buxgalteriya hisobi faoliyatiga doir moliyaviy va statistik hisobotlarni tuzish hamda ularni tahlili qilish;

buxgalteriya hisobi xizmatlarini ko'rsatishda dasturiy vositalardan foydalana bilish.

Tadbirkorlik faoliyatida:

innovatsiyaga asoslangan yangi biznes-loyihalarni shakllantirish va amalga oshirish;

biznesni tashkil etish, biznes-rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish;

biznes yuritish natijalari asosida shakllangan hisobotlarni tegishli davriy nashrlarga taqdim etish.

2. Kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar.

ta'lim yo'nalishi ixtisoslik fanlarni o'rganish va chuqur egallash uchun zarur bo'lgan fundamental umumkasbiy bilimlarni, amaliy ko'nikma va uquvlarni shakllantirishi; ta'lim yo'nalishiga muvofiq kasb faoliyati sohalarida erishilgan asosiy yutuqlar, muammolar va ularning rivojlanish istiqbollari haqida tasavvur hosil qilishi;

me'yoriy-huquqiy hujjatlarni izlash, tahlil qilish va ulardan kasbiy faoliyatida foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lish;

makro va mikroiqtisodiy jarayonlarni bilishi, biznesni tashkil qilish, yuritish va korporativ boshqarish bo'yicha bilimga ega bo'lishi;

tashkilotlarda buxgalteriya hisobining o'rni, nazorat, xavfsizlik, audit tushunchalarini bilishi;

xarajatlar hisobi, xarajatlar klassifikatsiyasi, byudjetlashtirish, kalkulyatsiya qilish usullarini bilish;

buxgalteriya hisobini yuritish va unga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlarni bilish, moliyaviy hisobotni shakllantirishda axborotlarni yig'ish usullarini qo'llay olishi, moliyaviy va konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlarni shakllantirishni bilishi;

respublikamiz soliq tizimi, soliq turlari va ularning mohiyati, hisoblanishi, to'lanishi va hisobini yuritishni bilishi;

buxgalteriya hisobi obyektlari bo'yicha buxgalteriya hisobining milliy va xalqaro standartlari asosida hisob yuritish va moliyaviy hisobotni shakllantirishni bilishi;

davlat sektorida ichki audit xizmatini tashkil etish, moliyaviy nazorat o'tkazishning printsiplari va usullari, auditorlik tekshiruvi rejasi va dasturlarini tuzish, ichki audit hisobotini tayyorlash va taqdim etishni bilishi;

moliya sektorlarida buxgalteriya hisobini tashkil etish va yuritishning normativ-huquqiy asoslarini, xo'jalik operasiyalarini ro'yxatga olish va hisobotlarda aks ettirishni, moliya sektorlarida moliyaviy hisobotlarni tuzishni bilishi;

moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tadqiqotlar va ilmiy izlanishlar olib borishni, moliyaviy hisobotni tuzish va taqdim etishni bilishi;

banklarda buxgalteriya hisobini tashkil etish va yuritishning normativ-huquqiy asoslarini, moliyaviy hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi, bank faoliyati asosiy ko'rsatkichlarini tahlil qilishni bilishi;

audit va auditorlik tekshiruvi, uning turlari, o'tkazish tartibi hamda natijalarini rasmiylashtirish tartibini bilishi;

iqtisodiyot subyektlarining moliyaviy holatini tahlil qilish hamda moliyaviy ko'rsatkichlarini aniqlashi.

3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Malakaviy amaliyot – umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy

bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

1. O'quv tanishuv amaliyoti;
2. Ishlab chiqarish amaliyoti;
3. Bitiruv oldi amaliyoti.

4. 4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Semestri
1.00		Majburiy fanlar			
1.01	AMAT11210	Amaliy matematika 1,2	300	10	1, 2
1.02	IQN11210	Iqtisodiyot nazariyasi 1,2	300	10	1, 2
1.03	IAKTT1105	Iqtisodiyotda axborot kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar	150	5	1
1.04	XT11106	Xorijiy til 1 (ingliz, fransuz, nemis, koreys, yapon, xitoy)	180	6	1
1.05	XT21204	Xorijiy til 2 (ingliz, fransuz, nemis, koreys, yapon, xitoy)	120	4	2
1.06	O'RT1204	O'zbek (rus) tili	120	4	2
1.07	ITT1105	Iqtisodiy ta'limotlar tarixi	150	5	1
1.08	O'EYT1104	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	1
1.09	DIN1204	Dinshunoslik	120	4	2
1.10	JMS1204	Jismoniy madaniyat va sport	120	4	2
1.11	AKKK1204	Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik	120	4	2
1.12	FAL2304	Falsafa	120	4	3
1.13	STAT2306	Statistika	180	6	3
1.14	BBXH1305	Biznesda buxgalteriya hisobi	150	5	3
1.15	MIKIQ1305	Mikroiqtisodiyot	150	5	3
1.16	BH1405	Biznes huquqi	150	5	4
1.17	BUXHK1305	Buxgalteriya hisobiga kirish	150	5	3
1.18	BHK1405	Boshqaruv hisobiga kirish	150	5	4
1.19	SST1405	Soliqlar va soliqqa tortish	150	5	3
1.20	IQT1405	Iqtisodiy tahlil	150	5	4
1.21	MHA1405	Moliyaviy hisob asoslari	150	5	4
1.22	MH15610	Moliyaviy hisob 1,2	300	10	5,6
1.23	AUDK1505	Auditga kirish	150	5	5
1.24	ORBH1505	Oraliq boshqaruv hisobi	150	5	5
1.25	PBHA1505	Professional buxgalteriya amaliyoti	150	5	5
1.26	MHT1605	Moliyaviy hisobot	150	5	6
1.27	DSBH1605	Davlat sektori buxgalteriya hisobi	150	5	6
1.28	AUD1605	Audit 1	150	5	6
2.00		Tanlov fanlar	1800	60	3-7
2.00		Tanlov fanlar	1800	60	3-7
Kvalifikatsiya		Buxgalter -iqtisodchi			
		Jami	6300	210	
		Malakaviy amaliyot	900	30	8
		Yakuniy davlat attestatsiyasi			8
		Jami	900	30	
		HAMMASI	7200	240	

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Kasbiy faoliyat turi, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, bakalavriatning asosiy o'quv reja va fan dasturlari, profil, o'qib-o'rganish natijalari, tarmoqlar va sohalar, malaka talablari, bakalavriatning o'quv jarayoni, sifatni baholash va nazorat, mustaqil ta'lim, ishlab chiqarish, kompetensiya, tashkiliy-boshqaruv faoliyati, malakaviy amaliyot, bitiruv malakaviy ishi, davlat attestatsiyasi, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, kredit-modul tizimi, xizmat ko'rsatish, ijodiy fikrlash, loyihalash, ilmiy tadqiqot jarayoni.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim muassasalari
hamda kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Rektor T.Z. Teshabayev

2024 yil "14" 08

M.O'

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy ta'limni
rivojlantirish tadqiqotlari markazi
Direktor M. Boltabayev

2024 yil "25" 08

M.O'

O'zbekiston buxgalterlar va auditorlar
milliy assotsiatsiyasi
Kengash raisi M. Tulaxodjaeva

2024 yil "19" 08

M.O'

O'zbekiston Auditorlar Palatasi

Kengash raisi N. Karimov

2024 yil "20" 08

M.O'

"Kafil Sug'urta" AJ
Bosh direktor

F. Artikov

2024 yil "20" 08

M.O'

"O'zsanoatqurilishmateriallari"
uyushmasi Moliya, buxgalteriya hisobi
va hisoboti bo'limi boshlig'i

M. Yusupov

2024 yil "21" 08

M.O'